

GALEB

1

•42. LETNIK
1995-1996

MLADINSKA REVIJA
42. LETNIK 1995-96
SEPTEMBER 1995
ŠTEVILKA 1

Naslovna stran:
Andreja Erzetič, 4. r.
OŠ DOBROVO V BRDIH

Izdaja: Soc. Coop. Novi Matajur a r.l.
Čedad

Glavna urednica: **Majda Železnik**
Odgovorni urednik: **Dušan Udovič**
Uredniški odbor: **Marij Čuk, Kristina Kovačič, Mirjan Mikolj, Vera Poljšak, Magda Tavčar, Ksenija Majovski**
Naslov uredništva: **Galeb, Ul. dei Montecchi 6, 34137 Trst, telefon (040) 7796390 – Naročila in ekspedit: 7796600**

Fotostavek, fotoliti in tisk: **Graphart, Trst, Drevored D'Annunzio 27/E, Tel. (040) 772151**

Naročnina (10 števil): **33.000 lir**. Posamezna številka v Republiki Sloveniji **280 tolarjev**, naročnina **2.800 tolarjev**.

Galeb je mesečnik in je registriran na sodišču v Trstu pod št. 158 od 3. maja 1954. Včlanjen je v zvezo periodičnega tiska USPI (Unione Stampa Periodica Italiana).

VSEBINA

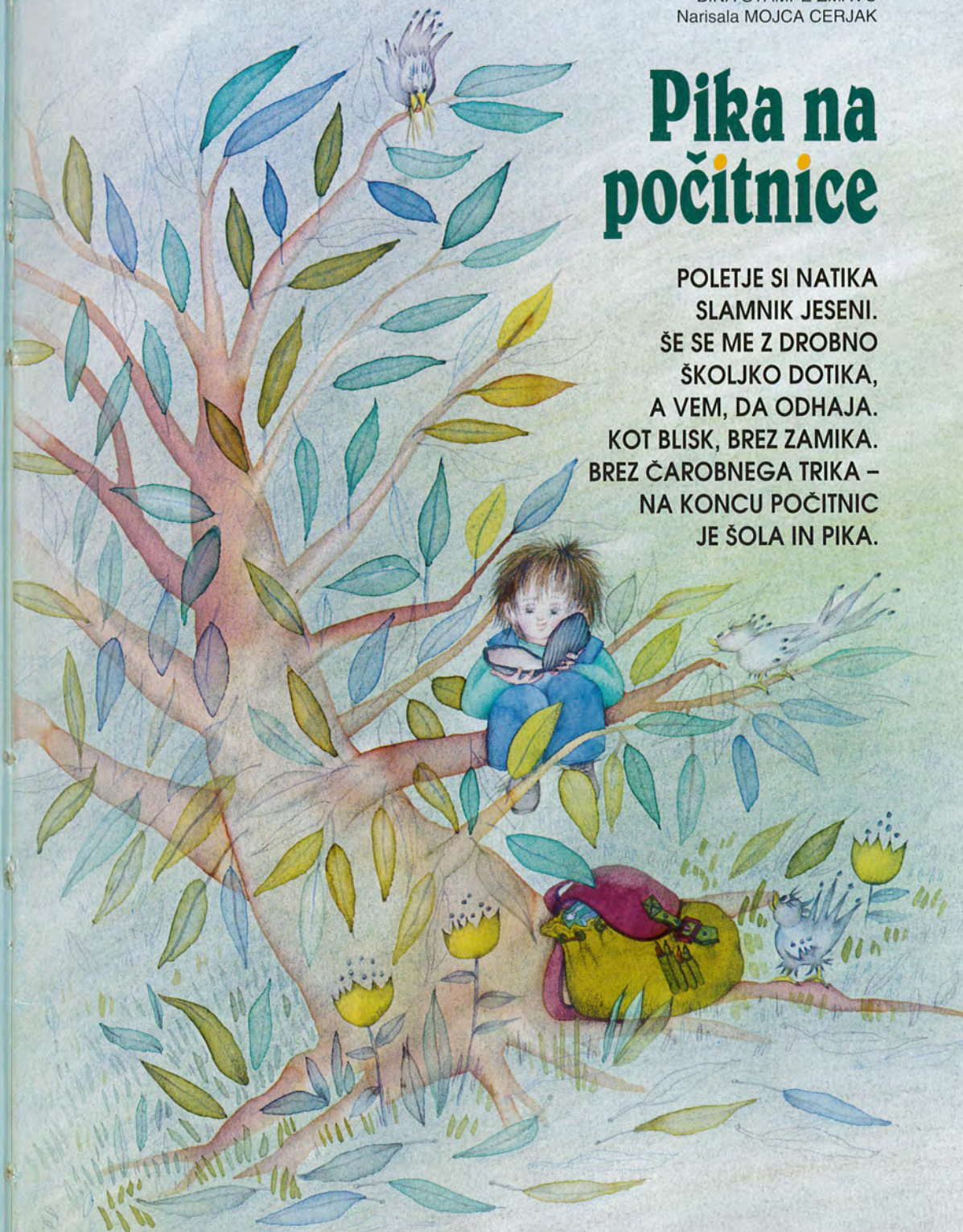
Bina Štampe Žmavc: Pika na počitnice	1
Tatjana Kokalj: Moj prvi šolski dan	2
Neža Maurer: Mlado morje	5
Berta Golob:	
Pogled iz vremenske hišice:	
Jasno daleč naokoli	6
Marko Kravos: Zlati rog	8
Karolina Kolmanič: Prijateljica Tinek	10
Vojan Tihomir Arhar: Mišipesem	13
Klarisa M. Jovanovič: Bajeslovna bitja	14
Franci Lakovič: Ko jesen odpira vrata	16
Peter Rustja:	
Jurčkov park: Pred dežjem	17
Živa Pahor, Andrej Furlan:	
Na galebovih krilih	20
Adrijan Rustja: Vrdela pri Sv. Ivanu – kraljestvo mojih otroških iger	22
Marjan Tomšič: Topolinček	24
Klarisa M. Jovanovič:	
Mali kuharji pomagajo v kuhinji:	
Sirov namaz z zelenjavo	28
Nada Rojc: Križanka po počitnicah	29
Vera Poljšak: Skriti pregovor	30
Maruša Tavčar: Križanka...	31
Šolarji pišejo	32
Peter Furlan: Ronč in Brenč, svetovna prvaka: Plavanje (3. str. platnice)	
Besedilo na 4. str. platnice: Marko Kravos	

Ilustracije so naredili: Vesna Benedetič (str. 13, 16), Mojca Cerjak (str. 1), Marjeta Cvetko (str. 3), Veno Dolenc (str. 14-15, 28), Peter Furlan (3. str. platnice), Marjan Manček (str. 7), Jasna Merku (str. 5), Klavdij Palčič (str. 9, 27), Živa Pahor (str. 21), Paolo Pascutto (str. 19), Andreja Peklar (str. 11), Nada Rojc (str. 29), Magda Tavčar (str. 23, 30, 31, 4. str. platnice).

BINA ŠTAMPE ŽMAVC
Narisala MOJCA CERJAK

Pika na počitnice

POLETJE SI NATIKA
SLAMNIK JESENI.
ŠE SE ME Z DROBNO
ŠKOLJKO DOTIKA,
A VEM, DA ODHAJA.
KOT BLISK, BREZ ZAMIKA.
BREZ ČAROBNEGA TRIKA –
NA KONCU POČITNIC
JE ŠOLA IN PIKA.

Moj prvi šolski dan

Bil je prelep zgodnje jesenski dan. Nebo je bilo oprano od dežja. Ko sem stopila na ulico, so se mi oči od premočne svetlobe zasolzile. Morda se mi danes samo zdi, da je bila svetloba bleščeča. V resnici sem imela solzne oči od velikega pričakovanja.

Že dolgo pred tem dnevem sem si na koledarju obkrožila tisti dan v septembru. Še danes se spominjam, da je bila na sliki velika njiva s cvetočo ajdo.

“Ko bomo obrnili ta list na koledarju, boš prvošolka,” mi je rekla mama. Slika se je smejala s stene in belo črna kockasta obleka je zlikana čakala na stolu. V fantovsko kratke lase mi je mama zavezala rdečo pentljo. Prijela me je za roko in veselo sem poskakovala ob njej, ko sva hodili po ulici. Od vsepovsod so prihajali otroci. Nekateri so bili tako bledi in prestrašeni, da sem se do šole tudi jaz našla njihovega strahu in moj korak je zaostajal za njo.

Bila sem zelo majhna, šola pa se mi je zdela neskončno velika. Bila je nova, bela, z velikimi zeleno obrobljenimi okni. Ko sem z mamo vstopila v stavbo, me je pozdravil hlad, skoraj neprijazna temačnost in velik živžav. Mamino roko sem držala zelo močno, da so bili njeni prsti skoraj beli.

Ničesar nisem videla okoli sebe. Zbralo se je mnogo ljudi. Skrita za velikimi nogami sem čakala, kaj se bo zgodilo. Pred mikrofonom so prihajali neznani ljudje in pripovedovali strašno dolgočasne in puste zgodbe, ki jih nisem razumela. Oglasil se je pevski zbor, ki je prepeval preveč na glas. Pogledovala sem na veliko uro, ki je visela na steni. Kazalci se niso nikamor premaknili. Gotovo so jo po-

zabili naviti. V množici besed in glasov sem skoraj pozabila, zakaj sem prišla.

Kdo ve, koliko časa smo stali tam? Otroci smo postali nestrpni. Neka deklica je glasno zajokala.

Na oder je stopil ravnatelj. Ljudje so mu hrupno zaploskali. Čeprav ga nisem poznala, se mi je zazdelo, da mora biti neznansko pomemben. Pričel je brati dolg seznam prvošolcev. Spustila sem mamino roko in stisnila pesti. Strašno sem si želela, da bi bila v istem razredu kot moja prijateljica z ulice. Zdelo se mi je, da bom brez nje čisto izgubljena.

Zaslišala sem svoje ime. V veliki šolski avli je zazvenelo čudno tuje. Stala sem kot okamenela. Čutila sem, da me noge ne ubogajo. Mama se mi je nasmehnila in mi rekla. "Pojdi." Postavila sem se v vrsto in čakala, da zaslišim še enkrat ime Tatjana, kajti to je bila moja prijateljica.

Poklicali so tudi njo. Ko sva tekli po stopnicah v razred, sem jo prijela za roko. Obe sva se smejali. Zdelo se nama je, da sva veliki in zelo pomembni.

Vsi prvošolci smo odšli v jedilnico in se sladkali s torto. Čeprav sem bila sladkosneda Metka, mi torta takrat čisto zares ni dišala. Čakala sem na najpomembnejše...

Vse učiteljice so že odpeljale svoje otroke. Ostalo nas je še dvaintrideset iz 1. a.

Vstopila je zadnja. Naša učiteljica. Stala je na vratih. Bila je stara, z velikimi očali, v sivi bluzi in blede zelenem krilu. Njene oči so nagajivo žarele. Nekaj časa je molčala, nas gledala, potem pa je z mehkim glasom dejala:

"Pozdravljeni, moji zadnji otroci."

Takrat nisem vedela, zakaj zadnji. To sem izvedela šele junija, ko sem slonela na svoji šolski torbi in neutolažljivo jokala, ker je tršica, kakor smo ji pravili, odšla v pokoj.

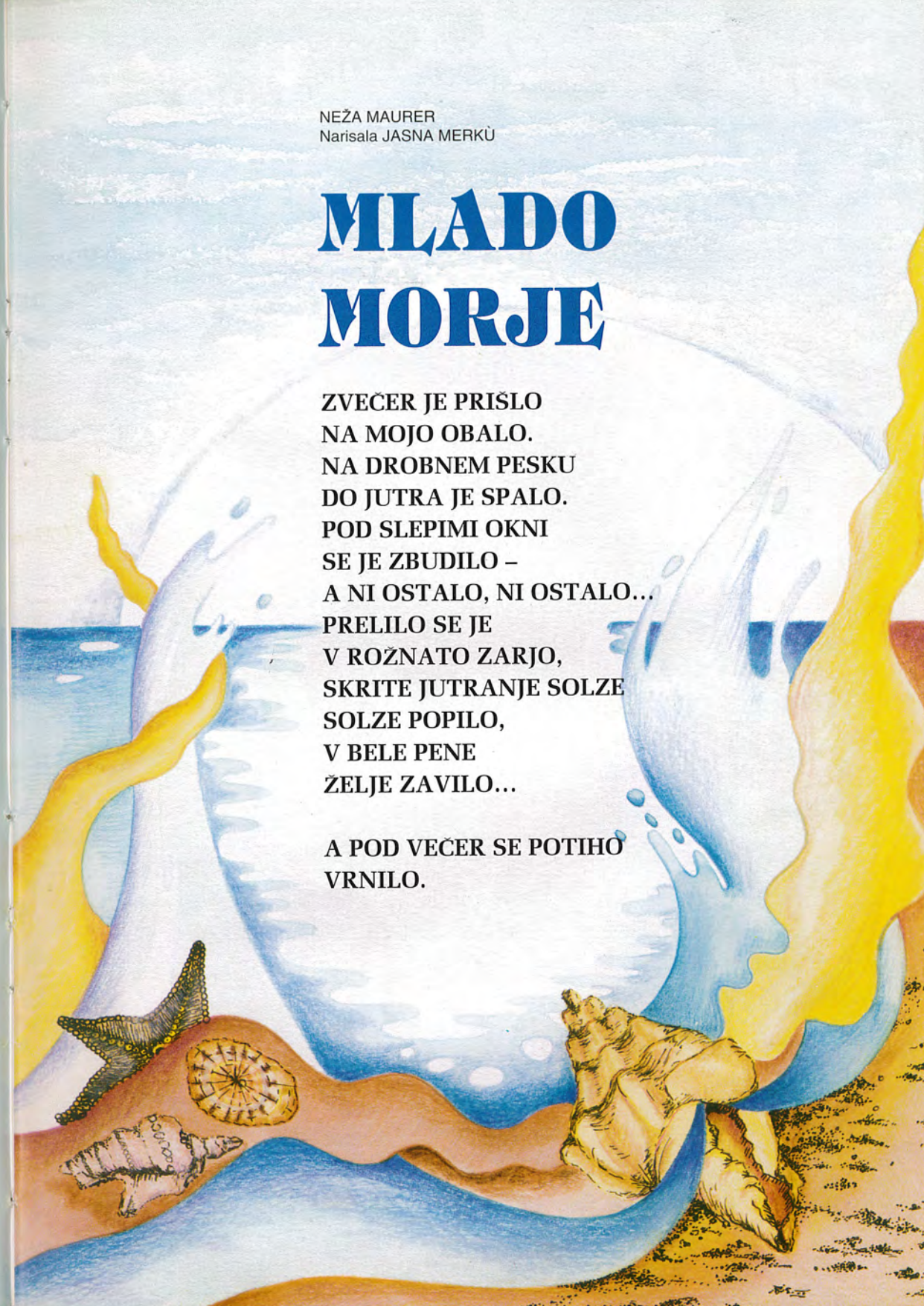
Moj prvi razred je minil kot v najlepših sanjah. Učiteljčin topel glas se še danes včasih oglasi v meni.

NEŽA MAURER
Narisala JASNA MERKŮ

MLADO MORJE

ZVEČER JE PRISLO
NA MOJO OBALO.
NA DROBNEM PESKU
DO JUTRA JE SPALO.
POD SLEPIMI OKNI
SE JE ZBUDILO –
A NI OSTALO, NI OSTALO...
PRELILO SE JE
V ROŽNATO ZARJO,
SKRITE JUTRANJE SOLZE
SOLZE POPILO,
V BELE PENE
ŽELJE ZAVILO...

A POD VEČER SE POTIHO
VRNILO.

Pogled iz vremenske hišice

Jasno daleč naokoli

OB VEŽNIH VRATIH VISI NA ŽEBLJIČKU VREMENSKA HIŠICA. V NJEJ ŽIVITA VREMENKO IN VREMENKA. VSAK DAN IN VSAKO NOČ IN VSAKO URO DNEVA IN NOČI DELATA VREME. VREMENKO IMA ZELENE HLAČE, VREMENKA PA RDEČO RUTO IN DEŽNIK.

“DANES BO JASNO,” REČE VREMENKO IN STOPI IZ SVOJE HIŠICE.

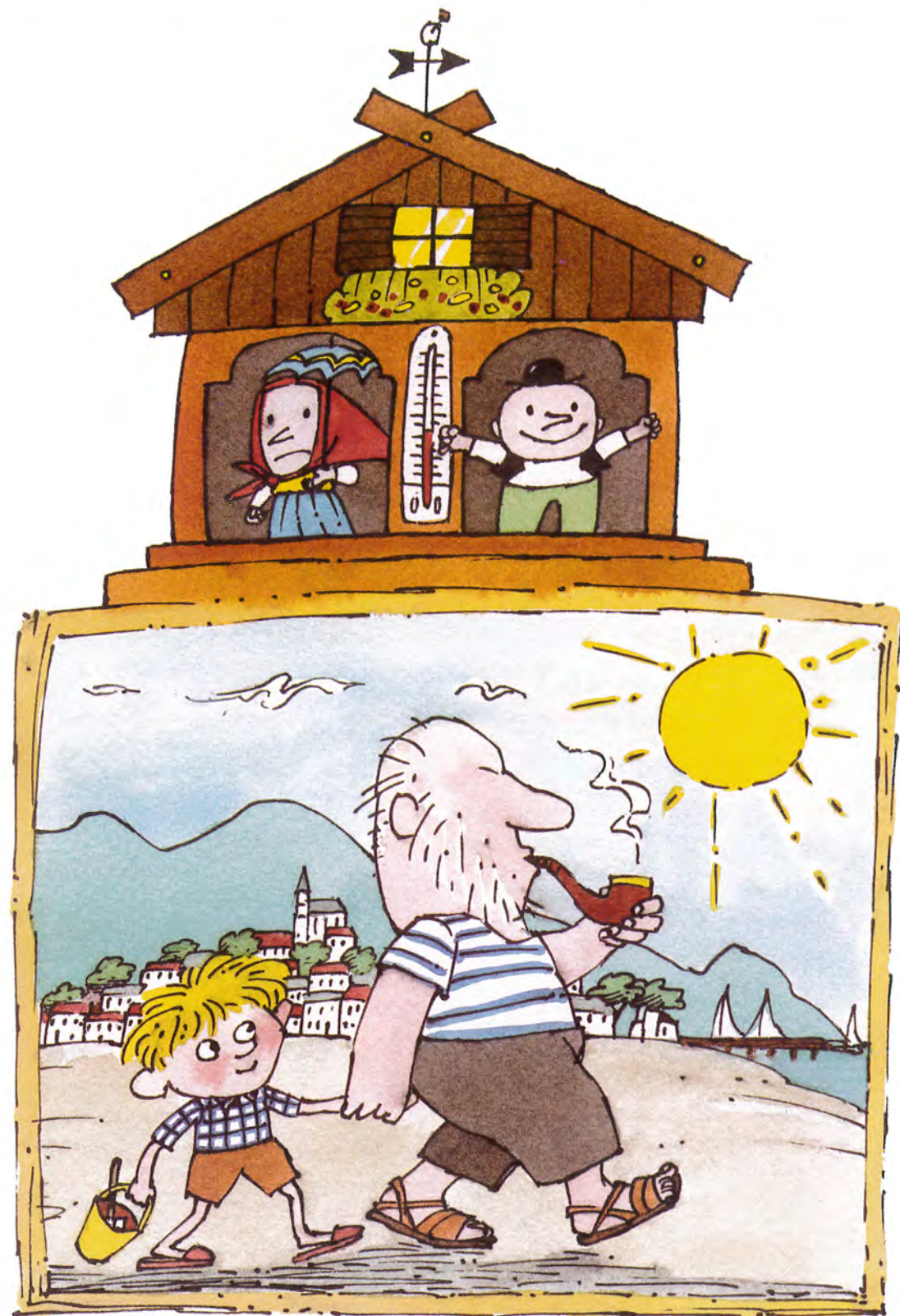
PO VSEM MESTU IN ŠE DALEČ NAOKOLI SO LJUDJE ŽIDANE VOLJE. SONCE JIH GREJE IN NEBO JE BREZ OBLAČKA. VELIKO LJUDI SE ODPRAVI NA SPREHOD.

DED JAKOB PRIŽGE PIPO. ČAKA, KDAJ BO PRIŠEL NA OBISK MALI TILLEN.

TILLEN PRIDE. POTEM GRESTA NARAVNOST K MORJU. SONCE PA SIJE, SIJE, SIJE.

VREMENKA PA SI MISLI: “DA SEM SE MORALA POROČITI S TEM VREMENKOM, KI MU GRE TAKO NA ŽIVCE MOJ DEŽNIK.”

Če želite z Vremenkom in Vremenko delati vreme, napišite nadaljevanje zgodbe in jo pošljite Galebu.

ZLATI ROG

I

Kot vsi junaki nekoč, je bil tudi mladi Karman pogumen in velikega srca. Imel je iskrega konja šarca, meč za pasom in škrlaten pas, z zlatom izvezen, ki mu ga je dala njegova ljubljena Danica. Tudi on je moral po svetu, da bi si z junaškim dejanjem priboril roko svoje drage.

Sredi širne planjave se je nekega dne pot pred njim razcepila. Mladi Karman je pognal šarca v levo stran. Jezdil je in jezdil vse do večera. Takrat pa se je spet znašel na istem križpotju.

“Ta pot je svitek, vedno se k sebi vrača,” mu je rekel šarec.

“Poizkusiva torej po desni,” je odločil junak in ga nestrpno spodbodel.

Spet sta se gnala noč in dan. Na večer drugega dne sta bila spet na onem križpotju.

“Ta cesta pa je kača, zviša se v krogu in nikamor ne pelje...” je zahrzal šarec.

Karman tedaj opazi, da stoji ob kamnu na razpotju starec.

“Hej, starec, si tu doma? Kod se pride do Sinjih gora?”

“Kdor se v krogu vrti, samo slepo miš ulovi, in nikoli nikamor ne pride!! Ha ha ha.”

“Pomagaj, prosim, če le moreš.”

“Samo to ti lahko povem: preko kačje poti boš prišel šele, ko boš vedel in znal, od kod greš.”

Karman se je začudil in zjezil: “Kako da ne vem! Od morske strani prihajam, iz dežele kralja Solimandra. Čimprej moram do gorskega kraljestva. Zlati rog z Zlatorogove glave moram Solimandru prinesiti, če hočem njegovo hčer dobiti. Princeska Dana me čaka...”

“Ni brez soli v glavi, ta Solimander! S tistim rožičkom bi Zlatorogovo kraljestvo premagal, ker bi se moč prevesila na stran morskega kraljestva. In tako bi zavladal čez ves svet. Ha ha ha!”

“Čemu se smeješ človeku v nesreči?! No, mi boš pomagal ali ne?” je razdražen od starčevega kovinskega smeha vzkliknil mladi junak.

“Saj sem ti že povedal: ker ne veš, kaj puščaš za sabo, zato nikamor ne prideš. Razjaši! Noč in spanec sta ti potrebna. Če boš položil glavo na ta kamen, boš spoznal, kaj se za tvojim hrbtom godi.”

Kaj naj bi Karman drugega...

Komaj leže, položi glavo na križpotni kamen in oči zatisne, zagleda morskega kralja, kako vihti bič nad princesko Dano.

“Huberja, trdega vojskovodjo z Divjega otoka boš vzela, v Podmorju boš z njim poročena. Taka je moja volja!”

Visoko v kamnitem stolpu se princeska nima kam umakniti pred besnim očetom. Kot zbegana ptica prhne k lini in... omahne v globino. V mrak se utrne zvezda, pod mrkim stolpom kralja Solimandra se na belem produ pena razšumi, razgubi.

Kaj se je zgodilo potem?

(Prihodnjič)

Prijateljica Tinek

Na zelenem griču se bohoti šola. Vsa svečana je v novi beli preobleki, kakor mlada nevesta, so rekli vaščani. V šipe se je ujelo sonce, podobno ogromni rdeče oranžni žogi. Obrazi otrok so vedri, saj so težko čakali, da se zopet srečajo. Tu mi boste oporekali, šolarji! Ampak zares, le kaj bi dejali, če ne bi smeli jutri v šolo?!

Nemirneži se že podijo po dvorišču, kakor roj pisanih metuljev. Deklice se zbirajo v gruče in kramljajo. Tu čisto na robu dvorišča stoji deklica. Njene široko odprte oči zro zdaj v dogajanja na dvorišču, zdaj k mami, ki jo včasih stisne za drobno dlan.

Zvonec vabi v razrede. Otročaji se nestrpno vsujejo

skozi velika vrata, ko pridejo učitelji.

“Midve kar počasi, Irena,” je pomirjujoče dejala mama.

Polagoma stopata za veselo gručo in se napotita proti pisarni. Na hodniku ju prestreže mlajša učiteljica, se skloni k Ireni in vpraša: “Ti si naša nova, kajne?”

Njen nasmeh je bil tako spodbudno prijazen, da je zinila: “Ja, in moram v 3. b razred.

“Lepo, kar z menoj! Tam v kotu na levo je učilnica”.

Medtem sta si mama in učiteljica morali še kaj zaupati. Irenca pa se je ozirala tja na konec hodnika, kjer je bilo zelo živahno.

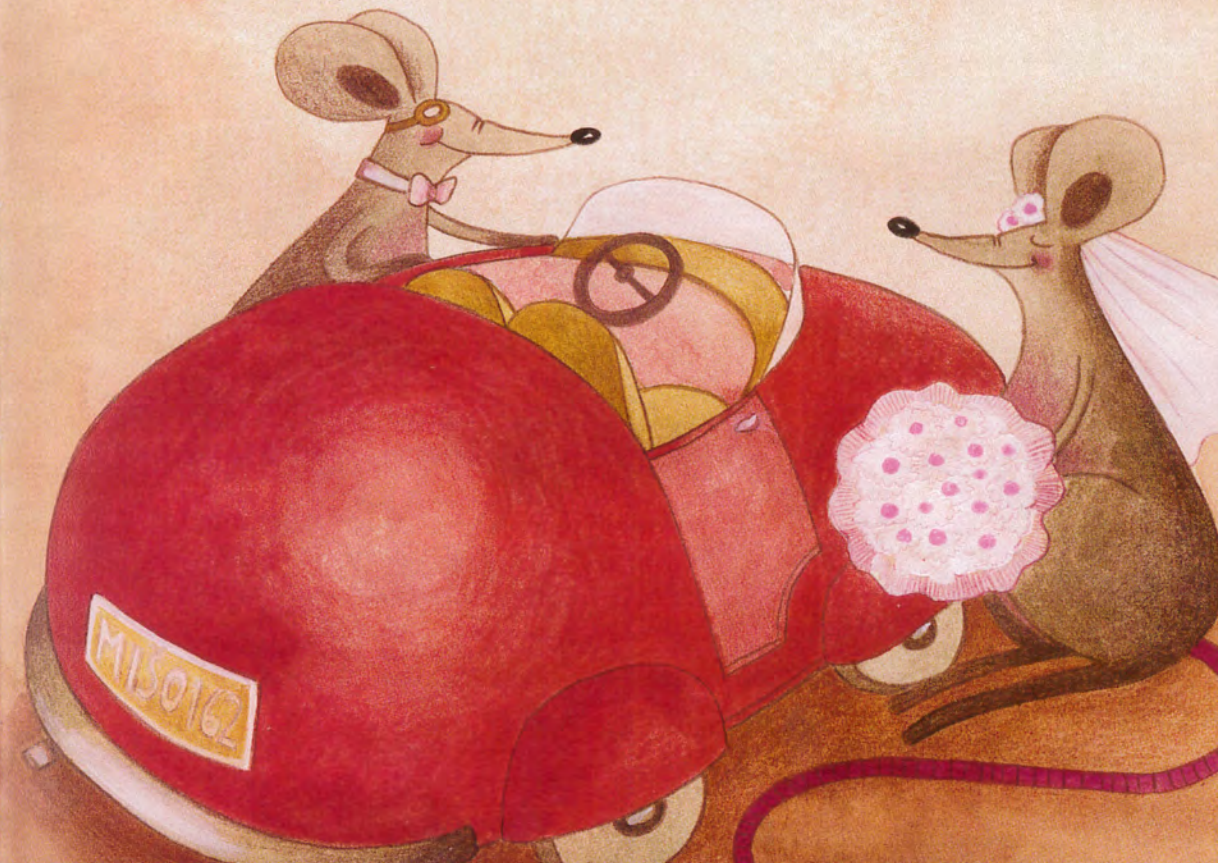
“Dober dan, otroci! Irenco sem vam pripeljala.”

MIŠIPESEM

MIŠKO SEDE V MIŠOBIL,
ZDAJ PA KOJ NA MIŠJO CESTO
V MIŠJE MESTO CVILICVIL
BRŽ PO MLADO MIŠ, NEVESTO.

SMRČEK MIŠKE JE VES BEL,
KRIVA PA JE MIŠJA MOKA,
MIŠEK MIŠKE JE VESEL,
MIŠJA NAJ ŽIVI POROKA!

In potem se je začelo. Učenci so vstali in že sedli. Stoli so se rahlo premaknili, vmes je podrsala še kakšna mizica. Potem pa tišina. Učiteljica se je sprehodila z očmi po razredu. Irenca je stala pri oknu, zgubljena in zdelo se je, da se je celo zmanjšala. Najraje bi se izgubila v nič ali zbežala. Ko se je ozirala z očmi po razredu, je videla, da ima vsaka deklica svoj par, tudi dečki. Ne, tam pri oknu je še stol in deček sedi sam.

Sekunde tečejo, morda so že minute dolge kot ure.

Učiteljica se odloči in reče: "Petra, prinesi stol in stisnite se za danes. Jutri bomo prinesli še eno klop."

Tedaj se je od okna oglasil Tinek: "Irenca, sem, k meni sedi!"

Deklici so se lička še bolj razcvetela. Nič ni videla začudenih obrazov ne radovednih oči. Trenutek je oklevala, nato je šla. Tu pri dečku je obstala.

"Boš rajši pri oknu?" ji je ponudil stol in sam zlezal čisto na rob. Prikimala je in sedla. Učiteljica je glasno priznala: "Tinek, lepo si storil."

Dnevi so tekli. Tinek in Irenca ne klepetata, no, včasih že. Tinek pridno računa in večkrat porine svojo nalogo čisto Irenci pod nos. Barvice so na sredi mize, za oba. S kakšnim bonbončkom se tudi posladkata med poukom. Švečilnih je malo in preostalih, požvečenih, ne lepita pod klop. Vzorna šolarčka, boste ugovarjali. No, saj sta zares čisto v redu, tako se dobrim prijateljem spodobi.

In nekega dne je Petra ostala sama. Sošolka se je preselila nekam v mesto.

"Lahko se presedeš k meni, Irenca," ji je vljudno ponudila. Irenca je premišljevala, nato pa odločno dejala: "Hvala! Bom kar tu ostala. Tinek je imenitna prijateljica."

Bajeslovna bitja

Planet, na katerem živimo, je majcena lučka v vesolju. Komaj zaznavna. Kot kresnička. Kljub temu je naš svet za nas pomemben in včasih se nam zdi neskončno velik. Nikoli ga ne bomo do konca spoznali. Drugič spet pomislimo, da smo razvozlali že vse uganke in skrivnosti in da ni kotička na Zemlji, ki nam ne bi bil dostopen. Takrat se imamo za resnične gospodarje tega sveta...

V starih časih pa ni bilo tako. Ni bilo letal, ki nas v nekaj urah odnesejo v najbolj oddaljene kraje. Ni bilo televizije, ni bilo knjig. Svet je bil resnično velik, v njem so vladale čudne sile. Ljudje so verjeli v duhove in njim sorodna bitja. Vsak izvir, vsako drevo, vsaka hiša je imela svojega duha. Tem bitjem, ki so bila včasih nevidna in neslišna, včasih pa so se ljudem

prikazovala bučno in v

najrazličnejših podobah, se je bilo treba prikupiti.

Toda kako?

Takrat je bil svet strašno skrivnosten, pravzaprav je bil začaran. Človek ga ni mogel kar tako odčarati, lahko se mu je samo dobrikal. Ker so v tistih časih besede imele drugačno moč, kot jo imajo danes, so ljudje lahko vplivali na duhove tudi s pomočjo besed. Pravimo, da so bajali – govorili ali čarali, zato ta bitja imenujemo bajeslovna, pripovedi, ki govore o njih, pa so bajke.

V naslednjih Galebih bomo bajali o vilah, čarovnicah, rojenicah, sojenicah, volkodlaku...

FRANCI LAKOVIČ
Narisala VESNA BENEDETIČ

Ko jesen odpira vrata

KO JESEN ODPIRA VRATA,
RUMENI ZELENA TRATA.
V HOSTI VEJE SE GOLJO,
LASTOVKE NA JUG HITIJO;
JE POŽETO ŽITNO KLASJE,
ZA TRGATEV PRAVI ČAS JE.
SONCE NIC VEČ NE PRIPEKA,
KALNA ZA VASJO JE REKA,
MOKRI SIVI SO OBLAKI,
BLATO JE NA POTI VSAKI.
DNEVI SO KOT MI ZASPANI,
MAMA ZJUTRAJ NAS PREDRAMI,
SAJ ODMEVA SOLSKI ZVONEC,
DNI POLETNIH ZE JE KONEC...

PETER RUSTJA
Narisal PAOLO PASCUTTO

Pred dežjem

V gozdu je bilo vse tiho. Vsak vrabec bi lahko čivknil, da so tudi zadnji nedeljski izletniki že zdavnaj odšli. Kam? Nazaj v svoje betonske hiše na robu gozda. A drevesom v gozdu je bilo vseeno čudno. Čudno so se počutila, ker se zunaj ob njih ni nič dogajalo. Pod njimi pa se je počasi počasi nekaj vendarle premikalo. Kaj? Gobje družine so se selile proti naravnemu parku "Sinjega potoka". Ne po lepih gozdnih stezicah, ampak pod zemljo, med koreninami visokih smrek, sočnih malin in sladkih jagod.

Poglavar vseh gob, Veliki Goban, je gledal, kako nastaja novo gobje mesto. "Kmalu bo čas dežja, kmalu bo naš čas!" je glasno premišljeval. Gobe vseh velikosti in barv so se pripravljale na jesen, na novo gobje leto. To je čas, ko tudi mlade gobe lahko pokukajo prvič v svet. Dež omehča trdo zemljo v gozdu, tako da zlahka prilezejo na plan.

Jurček je bil čisto sveža gobica. Zelo si je želel na izlet po gozdu. To mu je obljubljal Veliki Goban že celo leto. Tudi prelepa Mušnica se je pripravljala na odhod v svet ter se spraševala: "Kakšen klobuk si bom nadela, ko bom šla na izlet?" Mušnica si je tako belila glavo s tem problemom, da so se ji na rdečem klobuku kar pojavile bele pike. Pametna Lisička pa je mirno pričakovala prve kapljice dežja ter si ogledovala nastajajoče gobje mesto pod naravnim parkom. Vse je bilo urejeno, kot pač mora biti urejeno v gobjem mestu. Ulice so bile dovolj široke, da so se

mlade gobice lahko pogovarjale in igrale v velikih skupinah, ne da bi motile dela starejših in bolj izkušenih gob.

Zabava mladih gob v gobjem svetu je ta, da se igrajo in rastejo v mirnem in lepem okolju. Mlade gobice pa imajo tudi svoje naloge in dela. Najvažnejše opravilo pa je opazovanje dežja. Starejše gobice sezidajo vsako leto novo gobje mesto, ki ga sicer imenujejo park, in to v kraju, kjer bo veliko dežja. Dež je zanje zelo pomemben, saj jim pomaga rasti in živeti. Tista mlada gobica, ki prva naznani prihod dežja, ima to čast, da se poimenuje gobji park po njej.

Jurček, Mušnica in Lisička so nestrpno pričakovali prvo kapljico. Neko jutro se je nebo res pooblačilo. Drevesa so se kar majala zaradi vetra, ki je odnašal tople poletne dni in prinašal vonj po dežju. Starejše gobe so bile že pripravljene na ta dogodek, mlajše gobe pa so ga težko pričakovale celo poletje. Po vetru in grmenju je končno pristala na suha gozdna tla tudi prva kapljica dežja. Žejna zemlja je vodo posrkala in tako se je kapljica, ki je še pred kako sekundo čepela v sivem oblaku, znašla v svetu gob. "Dež, dež, dež" je zaklical Jurček.

"Veliki Goban! To je prva kapljica novega dežja, ki naznanja začetek gobjega leta v našem gobjem parku. Letošnje ime našega kraja naj bo Jurčkov park!" so razglasile gobice.

"Živel Jurček, živel Jurčkov park!" Tako močno je zadone-
lo pod veliko smreko, da se je celo veverica, ki je spala na veji, zbudila. Ker je kmalu za tem gobja družčina s petjem in igranjem proslavljala začetek gobjega leta, so se tudi ostale gozdne živali približale, da bi se seznanile z novimi sosedi, z vsemi gobicami v Jurčkovem parku.

Le kaj čaka gobice naslednjega dne? Prvi ogled zunanjega sveta!

(Prihodnjič)

Na galebovih krilih

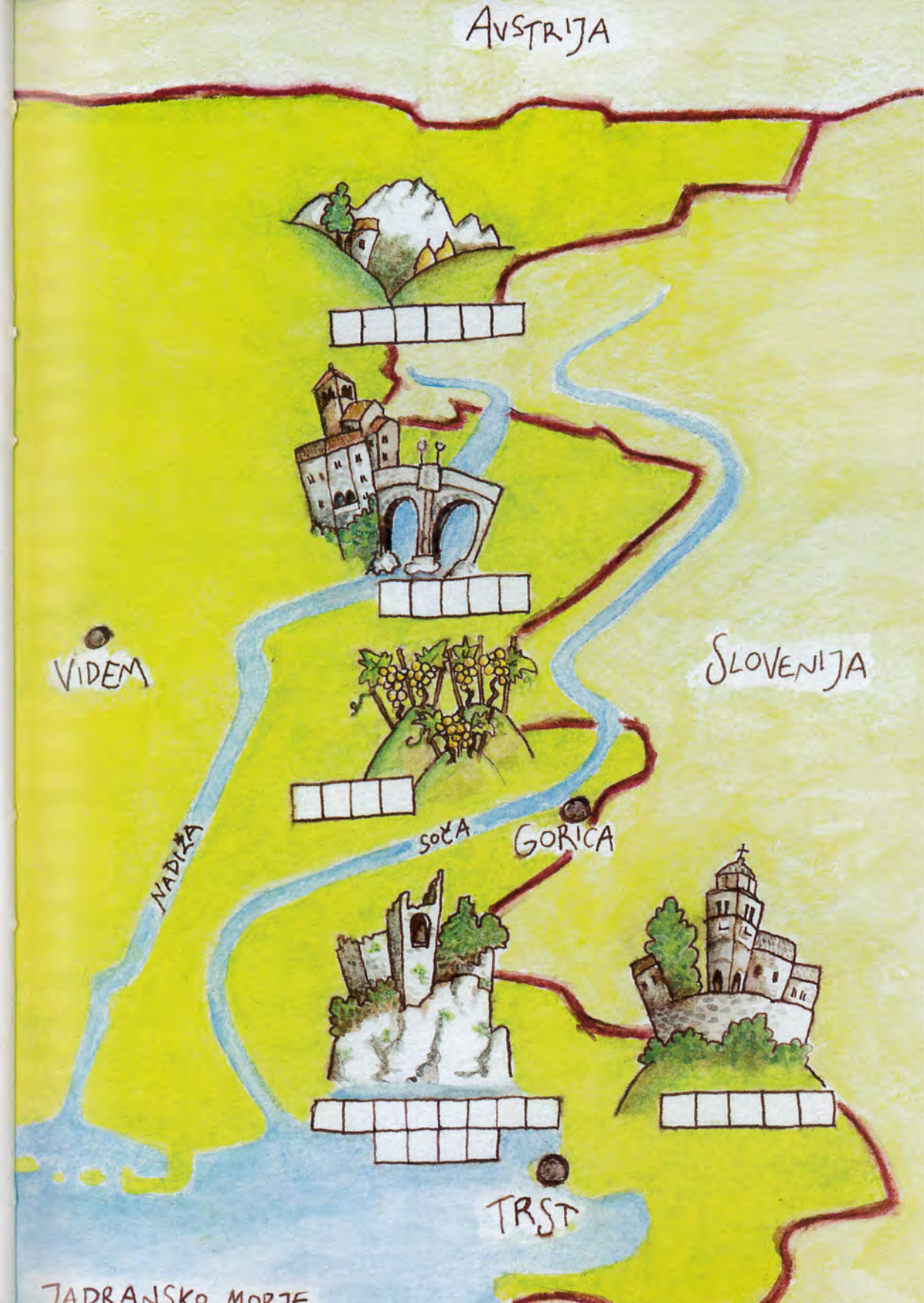
DRAGI MALI BRALCI, STE ŽE KDAJ SLIŠALI ZA HUDIČEV MOST, ZA BELO ŽENO, VKLENJENO V KAMEN ALI ZA SIRARJA CIRILA? TISTI, KI V PROSTEM ČASU RADI ODKRIVATE SVET, BOSTE LAHKO V LETOŠNJEM ŠOLSLEM LETU NA GALEBOVIH KRILIH PRELETALI KRAS, GORIŠKO IN VIDEMSKO POKRAJINO. MED MODRIM TRŽAŠKIM ZALIVOM IN MOGOČNIM KANINOM SE NAMREČ SKRIVA VELIKO ZANIMIVOSTI. V VSAKI ŠTEVILKI GALEBA VAM BOMO ZATO PREDLAGALI IZLET. ČE BOSTE MED TEDNOM MARLJIVO PISALI NALOGE, VAM NE BO TEŽKO PREPRIČATI MAMO IN OČKA, DA VAS V SOBOTO ALI NEDELJO POPELJETA V KRAJE, KI VAM JIH BO GALEB IZ MESECA V MESEC RAZKRIVAL.

V JESENSKIH MESECIH SE BOMO POTEPALE PO KRASU, KJER BOMO NAJPREJ OBISKALI KRAŠKO HIŠO V REPNU IN TABOR, NATO PA NABREŽINSKE KAMNOLOME IN RUŠEVINE DEVINSKEGA GRADU. PO BOŽIČNIH POČITNICAH SE BOMO PREKO DOBERDOBA PODALI DO VALOVITIH VINOGRADOV V BRDIH. MARCA BOMO PREKO HUDIČEVEGA MOSTU PRIŠLI DO ČEDADA. KO BO VREME PRIJAZNEJŠE IN BODO DNEVI TOPLEJŠI, NAS BO SIRAR CIRIL IZ DOLINE REZIJE POSPREMIL NA SVOJO SONČNO PLANINO.

BOŽIČ IN VELIKO NOČ BOMO PREŽIVELI Z NONO VANKO. PRIPovedovala nam bo kako so nekoč krasili božično drevesce in kako so barvali pirhe. ZA PUST PA BOMO POKUKALI KAJ SE DOGAJA NA PROSEKU IN V REZIJI.

VSAKO NAŠE SREČANJE BODO POPESTRILE IGRICE IN NAGRADNA VPRAŠANJA.

Kaj boste vpisali v narisane kvadratke? Če boste še enkrat prebrali, kam vas bomo popeljali, ne bo težko! Pet nagrad bomo podelili za **pop . t . i . o. Ta beseda je tudi uganka. Skriva nekaj dobrega za na pot.**

Vrdela pri Sv. Ivanu - kraljestvo mojih otroških iger

Preteklo je nekej več kot štirideset let in zdi se mi včeraj.

Tudi vam se bo tako zdelo nekoč. Čas mineva s tako naglico, da se tega ne moremo zavedati.

Hodim po cesti, ki je bila takrat makadamska, zavijam po ozkih klancih rodne kraja in ugotavljam, kako se je spremenil ta svetoivanski okraj. Sedaj obnavljajo stare hiše, ki jih je zob časa močno načel. Koncigrad (konec mesta), Ul'ca (glavna ulica), Mezganovec, kakšna tišina vlada na teh cestah, kjer se je včasih igralo, teka lo in vpilo na desetine otrok.

O njih igrah bi vam rad govoril, o igrah mojega otroštva.

Vrdela je bila predmesten okraj Trsta. Tu je bilo malo prometa. Precej je bilo travnikov, v dolini je tekel potoček, na njegovem desnem bregu se je bohotal hrastov gozd. Bil je last tržaške umobolnice, ki je bila delno ograjena z bodečo žico. V času druge svetovne vojne so ljudje te ograje podrli, vdiral so v ta stoletni gozd, podirali drevesa in jih odnašali domov za domačo kurjavo. Dokler se ni to uničevanje povsem končalo, je bil ta gozd pravljichen svet naših otroških pohodov.

Med šolskim letom je bilo igranja bolj malo, vendar ga ni nikoli zmanjkalo. Igrali smo se fantje, igrala so se dekleta – posebej in skupaj. Najprej bi rad opisal, kako smo se igrali dečki.

KARETO A BALINJERE – To je bil leseni voziček. – Za kolesa so bili kroglični ležaji. Voziček je bil podoben otroškemu triciklu.

Kako sem si ga želel, pa se mi želja ni nikoli uresničila. Fantje so si ga pogosto sami izdelali. Sem pa imel lep MONOPATINO, leseni skiro z nekoliko večjima kolesoma in nožno bremzo. Koliko sem pridiral z njim. K sreči se mi ni nikoli primerila kakšna nesreča.

Druga skupinska igra je bila EL ČERČIO. To ni bil oni gospodski leseni obroč, temveč preprost oboj starega škafa ali odvrženo kolo bičiklete. S temi ropotajočimi obroči smo tekmovali tako v hitrosti kot v akrobatskih figurah. Čerčio smo opravljali s posebno ukrivljeno jekleno žico.

Koliko smeha in vriskanja! Koliko radosti tudi pri drugih igrah!

(Prihodnjič)

Topolinček

Dve leti sem hodil v slivniško šolo; peti in šesti razred nižje gimnazije. Tako smo takrat rekli osnovni soli od petega do osmega razreda.

Ti dve leti sta zapisani v mojem spominu dokaj grenko, kar se pouka tiče in šole sploh, toda zelo veselo, ko se spominjam poti iz Rač v Slivnico. Posebno zanimiv in hecen je bil drugi del te poti, ko je bil pouk že za nami in smo se vračali, pa se nam sploh ni nikamor mudilo. Brez števila vragolij smo takrat ušpicili, in ko smo se tako kot megla počasi pomikali proti domu, nam še na kraj pameti ni prišlo, da nas doma komaj čakajo, da pogledujejo na uro in se grdo jezijo, tudi bentijo, recimo takole: "Prekleti šmrkavec, bo že videl, ko se bo priklatil na dvorišče!"

Takih groženj naše notranje uho ni slišalo; se pravi, ni hotelo slišati. Zavrtili smo gumbe nekje v glavi in vse izključili, pa se potem fino zabavali, in se je normalna ura te poti razpotegnila na dobri dve uri, oh, včasih tudi več. Kak jesenski dan, ko so se na travnikih dimili ognji in so bili tam pastirji, naši sovrstniki, ki so v žerjavici pekli krompir, kostanj ali pa jabolka, joj, takrat se nam ni nikamor mudilo, tudi zelodec nam ni nagajal, pa smo se vrteli okoli ognjev, pekli ali kuhali in pri tem peli na ves glas tisto znano zaklinjanje: "Dim, taj se kadi, kam lisica

rep drži! Dim, taj se kadi, kam lisica rep drži!" Kakšenkrat nas je dim ubogal, večinoma pa ne, in se nam je smodil prav pod nos.

Ko so torej goreli pastirski ognji, smo se priklatili, bolje: prihulili domov enkrat proti večeru. Seveda je potem treskalo in na naših bučah, hrbtih ter ritih se je zlomila marsikatera palica, da o kuhlah niti ne govorim.

Vseeno je bilo super. Saj takrat, ko smo skakali preko ognja, nad žerjavico vrteli koruzne storže ali pa kje lovili postevi... naših domov, torej mame ali ata, v zavesti sploh ni bilo. Kje pa! Na cellem svetu smo bili sami, mi edini, in šele potem, ko se je začelo mračiti ali pa nas je kaj le prehudo butnilo v glavo, smo pomislili, smo zaslutili, smo vzdrgetali... ampak takoj vse to spet potunkali nazaj v sladko pozabo.

Ena od teh mojih stalnih zamud pa je vendar bila čisto opravičljiva in ni nastala po moji krivdi, temveč po višji sili. Da, prav tako: po višji!

Bila je zgodnja jesen in na poti smo bili že dve uri. Po polzje smo se blizali ovinku, ki so ga nekateri imenovali 'gajzla'; to pomeni: bič. Najbrž zato... toda zdaj ne bom o tem govoril, sicer vse skupaj ne bo več zanimivo.

Torej smo se potikali sem in tja in tedaj zaslišali ropot avtomobila. Takrat

slišati osebni avto ni bilo tako vsakdanje, kot je danes, saj jih je bilo le nekaj v celi okolici. Janko se je zasukal in se razveselil. "Blažek se pelje!" je zaklical, in takrat smo že zagledali topolinčka, ki se je prašil proti nam. Avto se je premikal izredno hitro in začutili smo, da bi bilo morda kar pametno, če bi se umaknili na travnik. In tako smo tudi storili. Ko pa je topolinček pritulil do nas, je Blažek, ki je bil lastnik in šofer v tem avtomobileku, zelo močno zavrl.

Zarostljalo je, zahreščalo, se zagugal, malo zasukalo, in topolinček je obstal pred nami. Skozi odprto okno se je prikazala skušana griva in neke zelo živo goreče oči so nas pobliskale in grmeč glas nas je vprašal ter hkrati povabil:

"Pubeci, se greste pelat z nami?"

To je vprašal tisti, ki je sedel ob Blažu, šoferju, in ga nismo poznali. Poznali pa smo Blaža, ki je kimal z glavo, nam kazal s kljukastim kazalcem, naj vendar prihitimo in vstopimo. Mi pa, bili smo štirje: Janko, Franček, Lojzek in jaz, smo kar stali in nobeden ni nič rekel. Ona kosmata in razkošno kuštrava glava pa se je še zmerom režala in pijano vabila:

"Se greste pelat? Pa kaj se te bojite, saj ne bo nič hudega. Blažek je blažen, in se bomo vsi lepo pelali. Ne se bat, kručni fiks!"

Obotavljali smo se. Mene je bilo zelo strah, one druge pa tudi. Saj smo videli, da sta oba koštruna pijana.

Šofer se je močno nagnil čez kodrasto glavo in zaklical:

"Franček, kaj se tudi ti bojiš? Kaj si te res taka šleva?"

To je prizadelo Frančkovu čast in samoljublje, pa je kar zakoračil proti av-

tu, mi pa seveda za njim, saj ni hotel nobeden izpasti kot strahopetna rit.

Blažek je ukazal temu grivastemu in po obrazu močno kosmatemu: "Gašper, spravi jih noter!" In Gašper je zlezl ven ter nas, močno opotekav, rinil na zadnji sedež. Zdrenjali smo se noter, se stisnili ko šibice in Blaž je pognal.

Nekaj sekund nas je še mrtvičil strah, potem pa smo se hitro nalezli Blažekove in Gašperjeve dobre volje, pa smo se tudi mi začeli hihitati in se rezati kakor pečeni macki.

Slo pa je ko sto vragov. Blažek najbrž sploh ni vedel, kaj dela. Čisto je izgubil občutek za hitrost. K temu ga je spodbujal se Gašper, ki je prav tulil:

"Daj, stisni no, do amena! Do platforme! Naj toti pubeci te vidijo, kaj se pravi dirkat! Blažek, se pritisni! Pubeci, a vidite zdaj? Osemdeset! Blažek, tam je ravna cesta, tam ga poženi na sto, tega hudiča!"

In smo šli ko strela. Vse je svigalo mimo, vse je norelo nazaj, kar naprej nazaj. Janko je stokal in jamral, da mu je slabo. Zaslabilo je tudi Lojzku. Mene pa je postajalo noro strah.

In tako smo drveli proti gajzli. Mi smo ta ovinek videli, onadva pa najbrž ne. Gotovo ne, ker je tik pred zasukom makadama Gašper zatulil Blažku v uho:

"Pa kaj ne gre ta skatla bolj hitro?! Daj, pritisni!"

Motor je hropnel ko astmatik, tulil ko bik in prdel ko naš debeli učitelj matematike. Takole: Puffff! Prruffffff!

In zdaj smo že v ovinku, imenovanem gajzla. Blažek končno dojame, kaj se dogaja in kje smo. Začne zavirati, toda topolinček ga ne uboga. Nosi nas bolj in bolj ven, na travnik. Skatla

Ta zgodba je samo za fante, ki so že stari 11 let

se nagne in ta hip vozimo le še po dveh kolesih, ta desnih. Slišim Blažeka, ki sopiha: "Hudič, prekleta krola!" In Gašperja, ki že cvika:

"Krucci fiks, pa kaj te delaš?!" Še malo se vozimo takole diagonalno, trapezoidno, potem pa zmaga centrifugalna sila in prevrnemo se na bok, z boka na streho, s strehe na drugi bok, pa spet na streho... In zdaj smo že na travniku in tu nas nosi po strehi se kakih sto metrov. Hitrost spuzvasto odzira mokra trava, in drsimo vedno počasneje. Se bolj počasi. Tako, zdaj smo se čisto ustavili.

Tiho. Vse je tiho. Smrtna tišina. Glave imamo spodaj, noge pa zgoraj. Podobno je z avtom; gume moli v nebo in slišimo, kako zunaj tenko hrška. Motor pa ne dela več.

Tiho. Vse tiho. Potem se oglasi debelo in čudno zasoplo, tam od spredaj: "Pubeci, ste živi?"

In drugi, prav tako debeluhast bas, povpraša:

"Pubeci, ste celi?"

Nekdo od nas reče zelo vljudno:

"Nič nam ni."

Odgovarja seveda v svojem imenu. Vendar, resnično, vsi smo celi. Nobene bunke, nobene praske. Kakšna sreča!

In začne se izkrcavanje. Nekako se odpro sprednja vrata in skozi to luknjo se kobacamo ven. Mi smo zeleni ko trava, onadva pa siva, le oba nosa sta še zmerom močno rdeča.

Blažek obhodi topolinčka, ga previdno, rekel bi, da kar zaskrbljeno, brne, potem izpljune:

"Hudič prekleti! Krola butasta!"

Še malo stojimo okoli prevrnjenega hrošča, nato pa reče Blažek:

"Nič, pa kaj! Obrnili ga bomo, potem pa se bo videlo..."

Vsi pomagamo, in topolinček se zaguglje na vseh štirih. Zdaj si ga mojstra temeljito ogledata, in ko ugotovita, da ni ne vem kako velike skode, skušata vzgati motor. Začuda, takoj zahrope in dela ko urca. Potem se Blažek počasi, in ko po jajcih previdno sam pelje do ceste. Tu k njemu prisede Gašper, mi pa ne. Nikakor ne. Vabita nas, mi pa stojimo ob robu, odkimavamo in smo se zmerom zeleni. No, že malo roznato zeleni.

Gašper zamomlja Blažeku: "Pusti jih, saj vidiš, da so poscani in posrani. Gremo!"

In odprdita.

Mi pa se odpravimo proti domu. Čudno, zdaj nas čisto nič več ne zanimajo ognji, ki se dimijo tu in tam. Ne vlečejo nas lepo pečeni koruzni storzi, tudi krompirček ne. Ne vem, zakaj tako hitimo, vsak proti svojemu domu in si želimo, da bi bili čimprej doma. Čim prej pri svoji mami. Predvsem pri mami...

Zdaj razumete, zakaj se tistemu ovinku pravi gajzla, bolj knjižno: bič.

Mami dolgo nisem upal povedati, kaj se je zgodilo. Iz varnostnih razlogov, namreč. Ene gajzle sem imel kar dovolj za nekaj tednov. Sele potem, ko je vse skupaj potonilo v sivino pozabe, sem ji nekoč živo opisal, kako smo se kotalili in se drsali po strehi. Križala se je, se tudi malo jezila, vendar hujšega ni bilo. O Blažeku pa je rekla: "Tota pijandura! Saj bi vas lahko vse pobil."

Pa ni, kajti pijance in otroke, tako vsaj pravijo, varuje sam Bog.

Srgaši, 8. dec. 1994

Sirov namaz z zelenjavo

1

250 g trdega sira na drobno nari-
bamo. Dodamo nekaj žlic vroče-
ga mleka in dobro premešamo,
da dobimo kremno zmes.

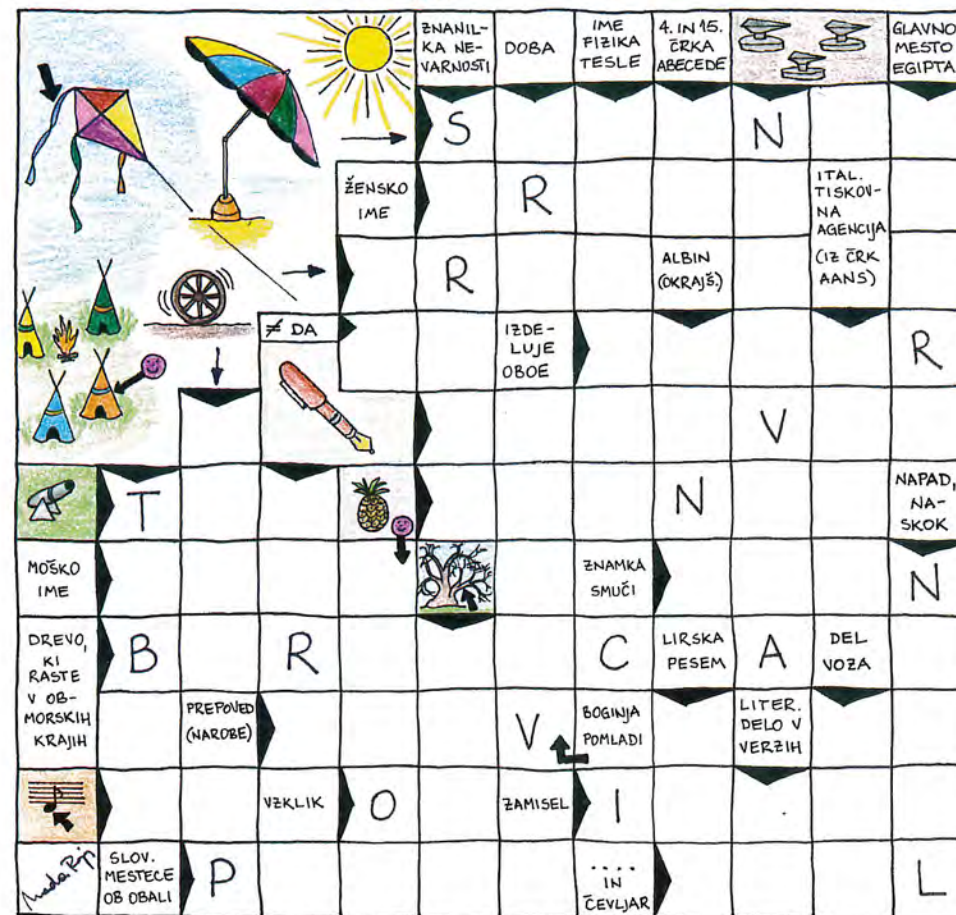
V raztopljeni sir vmešamo jušno žličo na drobno sesekljane
sveže paprike, čajno žličo gorčice in žličo na drobno seseklja-
nega peteršilja. Če je zmes pregosta, jo razredčimo s smeta-
no, če je preveč tekoča, jo zgostimo z naribanim sirom.

2

Ponudimo s popečenimi kruhki. (V razto-
pljeni sir lahko vmešamo tudi na drobno
zrezane orehe, drobnjak, čebulo, hren,
redkvice, paradižnikovo mezgo...)

Križanka... po počitnicah

šolarji pišejo

NAŠI NOVI PRIJATELJI

Od 19. do 23. aprila se je odvijala v naših krajih slovenska Evrošola. V Trst so prišli učenci trinajstih manjšin iz Evrope. Na naši šoli so gostovali Baski iz Francije in Spanije.

K nam domov sta prišla fantka Mikel in Peio. Spala sta v moji sobi, jaz in Peter pa sva šla spat k babici. Peio je bil debel in Mikel suh, imel je tudi uhan. Prinesla sta nam dva baskovska koledarja, tri majčke, dve kaseti z njihovimi baskovskimi pesmimi in mnogo značk. Prvi večer sta bila zelo trudna in sramežljiva. Nismo se prav lepo razumeli, ker sta Mikel in Peio govorila francoski in baskovski jezik. Naslednji dan smo postali že veliki prijatelji, igrali smo namizni nogomet in se vozili s kolesi na Jammi. Tretji večer smo imeli veselico. Mikel in Peio sta oblekla lepi baskovski noši. Po prireditvi smo se zabavali in šli pozno spat. Mikel in Peio sta razmetala po sobi.

V soboto zjutraj sta si šla ogledat s svojimi sošolci Postojnsko jamo in nato sta imela v Gorici nastop.

V nedeljo smo ju spremili še v Devin, kjer smo se poslovili.

Dnevi so prehitro minili in bili smo premalo skupaj. Mikel in Peio sta bila zelo simpatična in obljubili smo si, da si bomo pisali.

Ivan Langella, 4. r.
COŠ "Fran Venturini"
BOLJUNEC

V sredo, 19. aprila sta prišli k nam domov dve baskovski deklici.

Bili sta zelo prijazni in olikani. Govorili sta baskovski in francoski jezik. Imeli sta dvanajst let. Marie je imela dolge rjave lase, Eztitxu pa kratke črne lase.

Naša hrana jima je bila všeč. Najraje pa sta jedli cvrt krompir in ribe na žaru. Jaz in moja sestra sva spali v sobi za goste, onidve pa v najini sobi.

Ko sta zjutraj vstali, sta pospravili posteljo in prišli na zajtrk. Mama jima je pripravila malico in sta odšli. Ko sta se vrnili domov, sta bili utrujeni. Bili sta vedno pripravljene za igro. Skupaj smo se igrali "Sagalant", namizni tenis, in memory. Z Marie sem se igrala "Indovina che?" Da bi se bolje razumeli, sva si risali. Marie se uči angleščino in klavir, Eztitxu pa kitaro in tenis, zelo rada bere. En večer smo šli jest pico. Začudili sta se, da je tako velika. Povedali sta, da pri njih dajo veliko pico na sredo mize in vsak si vzame kos. Pri nas sta bili zelo veseli. Ko je prišel dan odhoda, sta bili žalostni.

Vesela sem, da sta bili deklici pri nas.
Mateja Košuta, 4. r.
COŠ "Fran Venturini"
BOLJUNEC

MOJA ŽABA

Nekega dne smo šli v Sanabor. Tam teče potok Bela. Ko sem se sprehajal, sem zagledal ob potoku majhno žabico. Dal sem jo v lonček in nesel domov.

Pokazal sem jo domačim. Poiskal sem akvarij in jo dal noter. In počasi je tudi malo rasla.

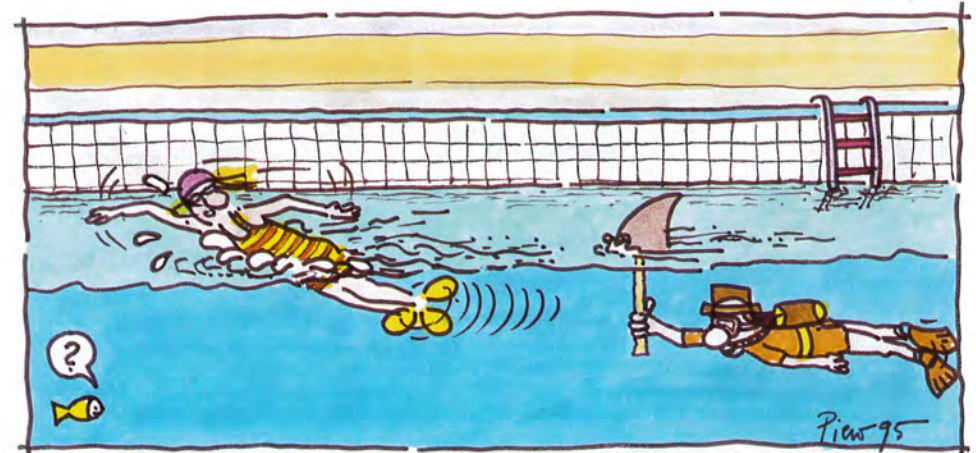
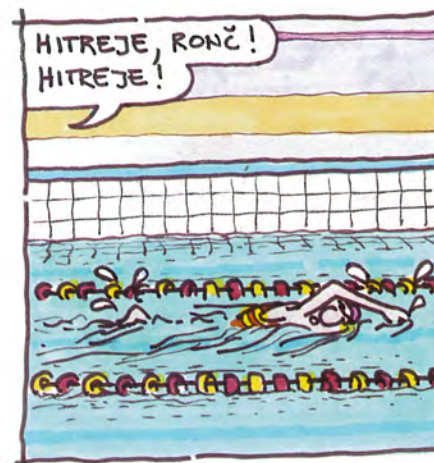
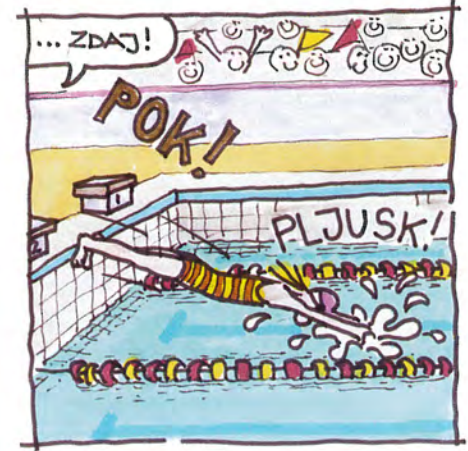
A doma smo imeli tudi race. Zmeraj so hodile okoli žabe, a jaz sem jih kar spodil. V akvariju je žabica plavala.

Nekega dne sem prišel na vrt in pogledal v akvarij. Žabe ni bilo več. Pogledal sem in zagledal race. In tako si mislim še danes, da so mi race pojedle mojo žabo.

Nejc Puc, 5. r.
OŠ COL

Piše in riše PETER FURLAN

Ronč in Brenč, vetrovna prvača - Plavanje

Rešitve ugank in križank ter dopise pošljite do 5. oktobra

Si predstavljate ljudi v davnih časih? Kako potujejo leta in leta, da pridejo do morja. Seveda, saj morajo peš in morajo gnati s seboj še črede, da tu pa tam lahko kako ovco "prigriznejo". Ko skušajo zakuriti ogenj, se morajo s kresilnimi kamni truditi ure in ure, pa še se jim to posreči samo ob lepem vremenu... Kar nekam smešni se nam zdijo, ti naši predniki.

Kaj pa naši prapotomci, kaj si bodo mislili o nas čez dva-tisoč let?

"Oh, takrat so mladi ljudje še po šolah čepeli: morali so se učiti na pamet, pisati naloge, poslušno sedeti pet – sedem ur na dan. Pa še se niso veliko naučili". – Tako bodo govorili in se nam posmehovali, ker bodo njim tedaj pamet in učenost vsako jutro po levem ušesu z žličko vlivali. Prav nič se jim ne bo treba mučiti s tem.

In kaj bodo z desnim ušesom? V desnem bodo imeli plastičen zamašek, da jim modrost ne bo sproti iz glave utekla.

Ha, ha!

